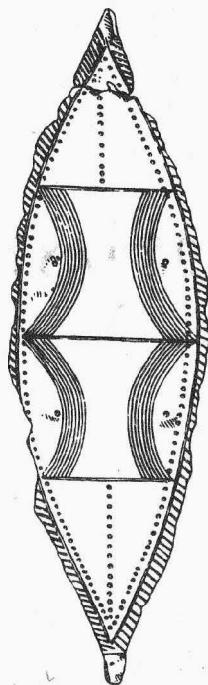

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESkoslovenské akademie věd
v Brně

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1985

BRNO 1987

Rahmen der Konstruktionslösung der Fortifikation war, können wir heute allerdings nicht sagen. Im westlichen Sektor der Sonde untersuchten wir eine kleinere kesselförmige Grube /Obj. Nr. 16/85/, deren Funktion bisher nicht klar ist.

Durch Sonde S-77/C-85 versuchten wir die Ostwand des Grabens zu erfassen, den wir grösstenteils im Jahre 1984 bei dem östlichen Rand von Sonde S-77/83-84 untersuchten. Aus Sicherheitsgründen waren wir gezwungen zwischen beiden Sonden einen 50 cm / im unteren Teil bis 70 cm/ breiten Sockel zu belassen. Wie die Fundsituation zeigte, mündete gerade in diesem Kontrollblock der Graben. Wir werden daher die Frage der Form und des Verlaufes der östlichen Begrenzung des Grabens mit einer parallelen Sonde lösen müssen, welche das westliche oder östliche Profil von S-77 und S-77/C verfolgen würde. Auf der Fläche von Sonde S-77/C erfassten wir drei Lehmgruben /Obj. Nr. 17, 19, 20/85/. Als schwerwiegend erwies sich die Erkenntnis, dass die Schwemmschichten in Richtung hangabwärts schwächer werden und ca. 250 cm östlich vom Rand der Sonde S-77/C befindet sich ein längliches Plateau, den Eindruck erweckt, dass es durch menschliche Tätigkeit entstanden ist. Auf dieses wollen wir unsere Aufmerksamkeit im Jahre 1986 konzentrieren.

Parallel mit den Ausgrabungsarbeiten befassten sich mit der Frage der Fortifikation der Ostseite der Niederlassung auch Mitglieder des Lehrstuhles der Lager- und Erforschungsgeologie der Montanistischen Hochschule Ostrava - Mitglieder der Interdisziplinaren Rationalisierungsbrigade Archäologie-Geophysik. Diese verfolgten ihren Verlauf mit geophysikalischen Methoden auf der gesamten Länge der "Židová dobré". Die Ergebnisse ihrer Messungen werden gegenwärtig ausgewertet. Gleichzeitig führten sie eine Tiefprofilierung durch, womit sie die geologische Struktur des Liegenden der Lokalität verfolgten.

DRUHÝ HROB KULTURY ZVONCOVITÝCH POHÁRU V ÚJEZDĚ U BRNA /okr. Brno-venkov/

Čeněk Staňa, AÚ ČSAV Brno

/Obr. 8/

V pátek 24. 5. 1986 odpoledne byla bagrem hloubena rýha pro položení odpadních potrubí na stavbě mateřské školy v Újezdě u Brna v blízkosti kostrového hrobu KZP, který tam byl zachycen v listopadu 1984 /Staňa 1987/. Díky stavbyvedoucímu panu Vladimíru Cupákovi, který mi to předem oznámil, mohl jsem postup práce sledovat. Rýha se pod mocnou vrstvou ornice zařezávala do žluté spraše. Přímo ve výkopu se nevyskytl žádný hrob. Při čištění profilů rýhy se v její jižní stěně asi 2 m od hrobu z roku 1984 nejasně projevilo pravidelné zahloubení s mírně šikmými stěnami. Kousek nad jeho dnem se při dalším seskrábnutí profilu ukázalo temeno lebky. Půdorys hrobové jámy se objevil pod 70-80 cm silnou kompaktní, sytě černou ornicí. Byl elipsovitý, oblouk za hlavou byl ubagrován, dochovaná délka 120 cm, max. š. 80 cm, hloubka v podložní žlutce max. 45 cm. Orientace: S - J /hlava 348°/. Záyp jámy tvořila světle še-dohnědá hlína s hroudami čisté žlutky. V hrobě ležela poněkud zetlélá nedospělá kostra ve skrčené poloze na levém boku, obličejem k východu. Lebka byla tlakem půdy zmáčknuta. Za zády kostry stála větší mísa a dva džbánky. Zatímco oba tenkostenné džbánky bylo možno bez obtíží z hrobu vyzvednout, poměrně masivní hluboká mísa byla ve velmi špatném stavu. Drobila se a z malých střípků bylo potom možno rekonstruovat jen její polovinu, zbytek byl doplněn. Mísa měla na obě strany, zejména ale dovnitř rozšířený okraj, pod ním ve stěně byla dvojice otvorů 2,5 cm od sebe vzdálených. Obě džbánky měly výrazně oddělená hrdla a pásková ouška vytažená z okraje. U vyššího džbánku, který měl vyčleněno i nepravidelné dno, došedalo ouško těsně nad odsazením hrdla, u druhého pod odsazením. V obou případech byla největší výduří břicha nízko položena. Stejně jako první hrob patří i tento do mladšího období KZP.

Literatura:

Staňa, Č. 1987: Hrob kultury zvoncovitých pohárů v Újezdě u Brna /okr. Brno-venkov/, PV 1984, Brno.

Zweites Grab der Glockenbecherkultur in Újezd bei Brno /Bez. Brno-venkov/. Ende Mai 1986 entdeckte man beim Baue eines Kindergartens im Aushub für eine Kanalisierung ein zweites Grab aus dem jüngeren Zeitabschnitt der GBK, das fachmännisch abgedeckt werden konnte /Staňa 1987/. Elipsenförmige Grabgrube von 120 x max. 80 cm, 70-80+45 cm tief, von N-S orientiert. Das Skelett eines Minderjährigen in Hockerlage auf der linken Seite mit dem Gesicht nach O. Hinter dem Rücken des Skelettes standen zwei kleinere Krüge und eine grössere Schüssel mit erweitertem Rand und einem Paar Öffnungen in der Wand unter dem Rand.

ÚNĚTICKÝ OBJEKT U HORNÍCH VĚSTONIC /okr. Břeclav/

Jaroslav Peška, Regionální muzeum Mikulov

Na jaře 1985 došlo při hloubení rýhy zavlažovacího kanálu v trati "Zelnice" k narušení archеologických objektů. Lokalita je situována S obce Horní Věstonice asi 300 m za objekty JZD směrem k původnímu toku

řeky Dyje. Rýha zachytila dva vedle sebe ležící objekty. Prozkoumat se podařilo část exploatační jámy s jednolitým hnědočerným zásyppem značné nepravidelného pudorysu i profilu. Obsahovala střepy hrubších hrncovitých nádob se zdrsněným povrchem, okraje misek, hrnků, kolečko vykroužené ze středu s nedovršeným otvorem, úlomky mazanice s otisky po kulech a nemnoho zvířecích kostí. Chronologicky nepříliš výrazný materiál řadí objekt do staršího období únětické kultury.

Úněticer Objekt bei Horní Věstonice / Bez. Brno-venkov/. In der Flur "Zelnice", 300 m nördlich der Gemeinde hinter den Objekten der LPG, störte eine Wasserkanalrinne zwei Objekte. Untersucht hat man den Teil einer Exploationsgrube, die vor allem keramisches Material aus dem älteren Zeitabschnitt der Úněticer Kultur enthielt.

ÚNĚTICKÉ SÍDLIŠTĚ V ÚJEZDĚ U BRNA /okr. Brno-venkov/

Čeněk Staňa, AÚ ČSAV Brno

Na podzim 1985 vyhloubil p. Josef Špejtek před stavbou svého domu na východním kraji ulice "Na zahrádkách" v Újezdě u Brna jámu pro nádrž na dešťovou vodu. V hloubce 180 cm pod povrchem narazil na tmavě šedou kulturní vrstvu mocnou 50 cm. Dne 20. 10. 1985 jsem nálezu situaci prohlédl. Přitom mi pan Špejtek sdělil, že asi uprostřed jámy se tmavě šedá vrstva zařezávala ještě hlouběji. A právě z této zahľoubení získal pravé střepy, drobný kostěný hrot a zvířecí kosti, které mi předal. Několik střípku stejného rázu jsem našel na hromadách hlín výbagrované z jámy. Nepříliš typický materiál datuje případný objekt sídlíštní vrstvy, která byla překryta 180 cm mocnými splachy nanesenými z jihozápadních svahů Staré hory a Špidláku, do únětické kultury. Místo nálezu je asi 200 m na jihozápad vzdáleno od únětických hrobů a sídlíštních jam, které v roce 1957 prozkoumal B. Dostál na mírném návrší v severozápadním rohu hliniska bývalé cihelny / Dostál 1958/.

Literatura:

Dostál, B. 1958: Nová naleziště únětické kultury v Újezdě a Branišovicích, SPFFBU E3 , 5-13.

Úněticer Siedlung in Újezd bei Brno / Bez. Brno-venkov/. Im Herbst 1985 entdeckte man eine ca. 50 cm mächtige Siedlungsschicht mit wenig markanten Scherben der Úněticer Kultur unter 180 cm mächtigen Anschwemmungen in der Gasse "Na zahrádkách" am nordöstlichen Rand der Gemeinde. Der Fundort ist ungefähr 200 m nach Südwest von den Úněticer Gräbern und Siedlungsgruben entfernt, die im Jahre 1957 auf einer mäßigen Anhöhe in der nordwestlichen Ecke der Lehmgrube der ehemaligen Ziegelei untersucht worden waren / Dostál 1958/.

ZJIŠŤOVACÍ VÝZKUM V TRATI BABA U KNÍNIC /okr. Blansko/

Antonín Štrof, Muzeum Boskovice

Východní část katastru obce Knínice tvoří svah a okraj hluboce zaříznutého údolí Malé Hané, Horní část svahu, jeho hrana a zčásti plošina s nejvyšším bodem Mojétín /608 m/ je vápencovým územím s krasovými jevy o rozsahu několika čtverečních kilometrů a tvoří tak nejsevernější vápencové území Moravského krajsu. Zjistil je povrchový průzkum provedený za spoluúčasti nedávno tragicky zesnulého P. Glozara ze Správy CHKO Moravský kras, který v terénu vtipoval několik zřícených převisů a jeskyní. V jarních a letních měsících proběhl výzkum první lokality. Sonda v šířce 4 m, v délce 10 m a až 3 m hluboká odkryla - po odstranění velkých vápencových bloků a sutě - vstup do vlastní prostory, která měla pouze 1 m výšku a maximální rozměry 3 x 5 m. Takřka celá byla vyplňena hlínou a sutí. Byl to vlastně relikt výrazného převisu, orientovaného k západu. K jeho destrukci došlo brzy v pleistocénu a proto nebyl pro osídlení člověka příliš vhodný. Při výzkumu jsme zjistili v horních vrstvách destrukce rozptýlené zlomky keramiky únětické kultury a ohniště, ve vlastní prostoře bylo nálezů minimálně a byly sem spíš zatroušeny. Únětické osídlení známe z blízkých Sudic a Vanovic, pohřebiště bylo zachyceno 1 km severněji v šebetovském katastru v "Kenickách" /Ondráček 1958; 1961/.

Literatura:

Ondráček, J. 1958: Únětické hroby ze Šebetova, okr. Boskovice, PV 1958, Brno, 20, tab. 7.
Ondráček, J. 1962: Další únětický hrob ze Šebetova, PV 1961, Brno, 50, tab. 19.

Feststellungsgrabung in der Flur Baba bei Knínice / Bez. Blansko/. Im östlichen Teil des Katasters Knínice wurde vor kurzer Zeit ein neues Karstgebiet festgestellt. Bei der Grabung der ersten Lokalität hat man festgestellt, dass es sich um ein Relikt eines markanten Überhanges handelt, der bereits früh im Pleistozän destruierte. Man hat nur eine schwache Besiedlung der Úněticer Kultur in den oberen Destruktionspartien festgestellt.

○
PŘEHLED VÝZKUMU 1985

- Vydává : Archeologický ústav v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková, Dr. J. Unger
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : A. Krechlerová
Na titulním listě : bronzová spona z Kostic
Tisk : Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
 : provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis : 450 kusů - neprodejně